

Natura 2000-gebied 70 Zuider Lingedijk & Diefdijk Zuid

Toelichting en legenda

Lees de 'Toelichting en legenda' voor methode van de analyse en uitleg over de verschillende onderdelen. Wanneer u niet beschikt over de 'Toelichting en legenda' kan deze worden gedownload van de LNV-site (<http://www.minlnv.nl/natura2000>) of worden opgevraagd bij Kiwa Water Research (natura2000@kiwa.nl).

Updates

Het is mogelijk dat van deze analyse een recentere, bijgewerkte versie bestaat. Op de LNV-site staan de meest recente versies (<http://www.minlnv.nl/natura2000>).

Commentaar en vragen

Mocht u nog opmerkingen hebben of vragen willen stellen over deze analyse dan kunt u contact opnemen met Camiel Aggenbach, Kiwa Water Research (030-60 69 553) of Mark Jalink, Kiwa Water Research (030-60 69 586); email: natura2000@kiwa.nl

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Rivierengebied
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL3004007
Beschermd natuurmonument:	Oeverlanden langs de Linge BN/SN
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Zuid-Hollands Landschap, particulieren
Provincie:	Gelderland, Zuid-Holland
Gemeente:	Geldermalsen, Leerdam, Lingewaal
Oppervlakte:	483 ha

Conclusie

Voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van habitattypen H7230 kalkmoerassen is plaatselijk op kleine schaal polderpeilverhoging buiten het Natura 2000-gebied nodig en verbetering van het vegetatiebeheer. Deze maatregelen hebben hoge prioriteit. Verder kan uitbereiding van dit habitattypen worden gerealiseerd door omvorming van bos op locaties met geschikt(e) bodem en grondwaterregime.

Gebiedsbeschrijving

Landschappelijke typering

- Het Natura 2000-gebied omvat de oeverlanden van rivier de Linge. De Linge is een oude Rijn-loop die momenteel functioneert als boezem voor de Betuwe en de Vijfheerenlanden. Incidenteel treden inundaties van de oeverlanden op. De peilfluctuaties zijn klein.

- Het reservaat Zuider Lingedijk ligt aan weerszijden van de gelijknamige dijk. De percelen zijn ontstaan door klei afgraving ten behoeve van de dijk. Langs de Linge zijn binnen- en buitendijkse gronden begrenst. De buitendijkse delen zijn deels afgeticheld. Binnendijks, in de polder, liggen hier ook de kleiputten van Bullee.
- Diefdijk-Zuid betreffen percelen in polders aan weerszijden van de Diefdijk. Deels bevatten deze percelen tichelgaten die ontstaan zijn bij aanleg van de Diefdijk.

Geologie, hydrologie

- De geohydrologie is als volgt:
 - Een Holocene laag van ca 10 m dikte die voor een belangrijk deel uit slechtdoorlatende komklei met veenlagen bestaat. Deze afzettingen worden doorsneden met geul- en oeverafzettingen van grof zand. Plaatselijk reiken deze afzettingen tot aan de Formatie van Kreftenheye, soms tot in de Pleistocene lagen.
 - Het 1e watervoerende pakket bestaat uit overwegend grof zand van ca 10 tot 40 m -NAP (Formatie van Kreftenheye en Formatie van Urk en Sterksel).
 - Een slecht-doorlatende laag van klei bevindt zich op ca. 40 tot 80 m -NAP (Formatie van Kedichem en Formatie van Tegelen). Ten noorden van Leerdam wordt deze laag onderbroken door een grof zandige laag van 15-20 m dikte.
 - Het 2e watervoerende pakket bestaat uit fijn en grof zand vanaf 80 m -NAP (Formatie van Tegelen en Formatie van Maassluis).
- De stijghoogte in het 1e watervoerende pakket zit rond 0 m NAP. Dat is hoger dan het peil in de polders. Dit watervoerende pakket wordt gevoed door de Lek/ Neder-Rijn en Waal die een hoger rivierpeil hebben dan het polderpeil. Daar waar de Holocenelaag bestaat uit goed-doorlatende geul- en oeverwalafzettingen treedt sterke aanvoer van grondwater op. In binnendijkse tichelgaten waar dergelijke afzettingen dagzomen of dicht onder maaiveld zitten, wordt de grondwaterstand goed gebufferd (relatief hoge zomergrondwaterstand). In de terrestrische delen met een dikke klei- en veenlaag zullen hydrologisch neutrale omstandigheden heersen.
- De oeverlanden van de Linge staan onder directe invloed van boezemwater en hebben een hoger peil dan dat van de omliggende polders. De Linge en sloten in de oeverlanden zijn dus infiltrerend en kunnen in de percelen de zomergrondwaterstanden bufferen, vooral in delen waar de zandafzettingen ondiep aanwezig zijn. In Zuider Lingedijk wordt in droge perioden Lingewater opgepompt en via doorvoersloten om en in het reservaat geleid.
- De buiten- en binnendijkse delen langs de Linge bestaan vooral uit kalkrijke zwavel en lichte klei. Plaatselijk dagzoomt kalkrijk zand in getichelde delen. Langs de Zuider Linge dijk komen vlierveengronden voor. Het veen is hier door het afgraven van klei aan de oppervlakte komen te liggen. De percelen langs de diefdijk bestaan uit kalkarme klei-op-veenengronden en lichte tot zware klei gronden. In tichelgaten is hier plaatselijk kraggeverlanding opgetreden.

Vegetatie en abiotische omstandigheden

- De vegetatie bestaat uit een afwisseling van moerasbossen, struwelen, vochtige schraallanden, (voormalige) grienden, rietlanden, plassen en ruigten.
- In enkele delen komen schraallanden voor. In de kleiputten van Burlee is op kalkrijke bodem een soortenrijk hooiland aanwezig met veel moerassoorten en

hooilandsoorten. Bijzondere soorten zijn Vleeskleurige orchis, Moeraswespenorchis, Bonte paardestaart, Ruwe paardestaart (*Euqisetum x trachyodon*) en Addertong. Door het voorkomen van deze soorten kan deze begroeiing gerekend worden tot het Caricion davallianae en deze soorten duiden op neutrale tot basische omstandigheden. Verder komen Geelgroene zegge, Groot streepzaad, Blauwe zegge en Viltig kruiskruid voor. Wegens het voorkomen van diverse hooiland- en moerassoorten wordt de voedselrijkdom zwak eutroof. In ondiepe tichelgaten vlakbij Leerdam is op kalkloze komklei een hooiland met moeras- en graslandsoorten aanwezig dat basenarmer is. Meer noordelijk komen in vergelijkbare hooilanden ook Moeraskartelblad en Geelgroene zegge voor. Het voorkomen van Kruipend struisgras en Veenpluis duidt hier in combinatie met de moeras- en hooilandsoorten op zwak zure omstandigheden. In de uiterwaarden van de Linge bij Asperen is op kalkrijke afgetichelde klei hooiland met moeras- en graslandsoorten aanwezig. Opvallende soorten zijn Groot streepzaad, Trosvrik, Vleeskleurige orchis, Platte ris, Wespenorchis, Rietochis en Goudhaver. De standplaats is hier neutraal tot basisch en zwak eutroof.

- Deels is in de hooilanden langs de Linge struweelvorming opgetreden.
- Plaatselijk komen in kleiputten langs de Diefdijk in polder Nieuw-Schaayk kragge verlandingen met veel Elzenzegge voor.

Systeemanalyse

- Het voorkomen van habitatype H7230 kalkmoerassen is gebonden aan zwak eutrofe, kalkrijke jonge bodems waar de zomergrondwaterstanden niet diep wegzakken zodat er gedurende de hele zomer een goede capillaire nalevering optreedt. Een hoge basenrijkdom wordt gebufferd door kalk in de bodem. In de oeverlanden van de Linge worden de zomergrondwaterstanden vermoedelijk gebufferd door aanvoer van oppervlaktewater uit de Linge via sloten. In binnendijkse delen, als de kleiputten van Burlee, worden zomergrondwaterstanden gebufferd door toestroming van grondwater uit het eerste watervoerende pakket. Deze laatste locatie is daardoor erg voelig voor polderpeilverlaging in de aangrenzende delen. Sloten die dezelfde zandbaan in de Holocene laag draineren hebben een groot effect.
- De hooilanden met habitatype H7230 kalkmoerassen zijn voor dit habitatype relatief eutroof. Regelmatig hooibeheer is daarom noodzakelijk om toename van eutrafente moeras- en graslandsoorten te onderdrukken en de vegetatiestructuur open te houden voor kleine mesotrafente kalkmoerassoorten. Dit beheer is ook noodzakelijk om struweelvorming, die makkelijk optreedt, tegen te houden. Door weinig of onregelmatig maaibeheer heeft in de hooilanden plaatselijk struweelvorming opgetreden.
- Herstel van habitatype H7230 kalkmoerassen is mogelijk door een plaatselijke verhoging van het polderpeil in percelen grenzend aan de percelen met schraalland, door het voeren van regelmatig hooilandbeheer en door omvorming van bos naar schraalland. De laatste maatregel moet ook gepaard gaan met het plaggen van de top laag. Potentiële locaties liggen in delen waar de zandondergrond dagzoomd of dicht onder maaiveld zit en het realiseren van zomergrondwaterstanden dicht onder maaiveld mogelijk is.

- Het voorkomen van H6430A ruigten en zomen (moerasspirea) hangt samen met het kleinschalige karakter van het gebied en onregelmatige beheer.

Doelen voor habitattypen

Tabel 1: Tabel met habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Per habitattype worden in de kolommen achtereenvolgens de gebiedsdoelen (opgesplitst naar oppervlakte en kwaliteit), de hydrologische potentie, de huidige en potentiële relatieve bijdrage weergegeven. Alleen zoete tot (zwak) brakke, waterafhankelijke habitattypen zijn voor deze gebiedsanalyse geanalyseerd. Gebiedsdoelen en huidige relatieve bijdrage komen overeen met die in het gebiedendocument (LNV, november 2006).

Code	Habitatnaam	Opper- vlakte	Kwaliteit	Hydro- logische potentie	Huidige relatieve bijdrage	Potentiële relatieve bijdrage
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	●●	-	+
H7230	Kalkmoerassen	↑	↑	●●●	+	+
H91E0A	Vochtige alluviale bossen (zachthoutoobossen)	= (↓)	=	N/B	-	-
H91E0B	Vochtige alluviale bossen (essen- iepenbossen)	= (↓)	=			
H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	= (↓)	=	N/B	-	-

Tabel 2: Verklaring van gebruikte tekens in tabel 1

Oppervlakte	
=	Behoud oppervlak
↑	Uitbreiding oppervlak
= (↓)	Behoud, enige afname oppervlak is 'ten gunste van' toegestaan
↑ (↓)	Uitbreiding oppervlak is op bepaalde plaatsen gewenst en afname oppervlak is op bepaalde plekken 'ten gunste van' toegestaan
Kwaliteit	
=	Behoud kwaliteit
↑	Verbetering kwaliteit
Hydrologische potentie	
•	Klein: uitbreiding oppervlak of verbetering kwaliteit is nauwelijks mogelijk
••	Matig: enige uitbreiding oppervlak of zwak herstel kwaliteit is mogelijk
•••	Groot: uitbreiding oppervlak of herstel kwaliteit is goed mogelijk
••••	Zeer groot: sterke uitbreiding oppervlak is goed mogelijk en plaatselijk verbetering kwaliteit goed mogelijk
N/B	Onbekend
Huidige/ Potentiële relatieve bijdrage	
++	Zeer grote oppervlakte (> 15%) en grotendeels goede kwaliteit en/of bijzondere kwaliteit en/of geografische ligging in combinatie met goede kwaliteit
+	Zeer grote oppervlakte (> 15%) en grotendeels matige kwaliteit of grote oppervlakte (2-15%) of geringe oppervlakte (< 2%) met grotendeels goede kwaliteit
-	Geringe oppervlakte (< 2%) en grotendeels matige kwaliteit
--	Relictpopulaties van soorten van het habitatype nog aanwezig

Huidige kwaliteit

Potentiële kwaliteit en hydrologische herstelpotentie

De potentiële kwaliteit is voor habitattypen geschat op grond van de aanname dat knelpunten die technisch oplosbaar zijn ook daadwerkelijk worden opgelost (ongeacht de financiële en maatschappelijke haalbaarheid). Het betreft hier een schatting van de hydrologische potentie (zie onder). Deze indicatie geeft het maximaal haalbare weer en hoeft niet noodzakelijkerwijs overeen te komen met het doel voor habitattypen. Zo kan bijvoorbeeld een habitatype goed en matig ontwikkeld voorkomen in een gebied en is het instandhoudingsdoel geformuleerd als behoud van oppervlakte en kwaliteit. Tegelijk kan de ecologische potentie als goed zijn ingeschat (het matig ontwikkelde habitatype in de huidige situatie kan dus ontwikkeld worden naar een goede kwaliteit).

Omdat de inschatting van potenties vooral is gebaseerd op de kans en mate waarin de ecologische vereisten van waterafhankelijke habitattypen kan worden hersteld betreft het hydrologische potenties voor herstel. Er is geen rekening gehouden met andere factoren die herstel van habitattypen bepalen (b.v. hervestiging uit zaadbank, verspreiding van soorten).

H6430: Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

In de Zuider Lingedijk komt over een zeer kleine oppervlakte *subtype A: ruigten en zomen (moerasspirea)* voor met een matige kwaliteit. Gegevens over Diefdijk en de oeverlanden van de Linge ontbreken.

Conclusie: Het subtype A komt weinig en met vermoedelijk matige kwaliteit voor.

H7230: Alkalisch laagveen

Dit habitattype komt in enkele percelen binnen- en buitendijks voor langs de Linge. Het betreft associatie *Equiseto variegati-Salicetum repentis*. Momenteel komen kenmerkende kalkmoerassoorten vooral voor samen met soorten van moerassen en natte tot vochtige graslanden. De kwaliteit is goed, maar de laatste jaren is de kwaliteit wel achteruitgegaan. Ook de oppervlakte is door struweelvorming afgenomen. De potenties voor verbetering kwaliteit en uitbreiding oppervlakte zijn goed wanneer regelmatig hooilandbeheer plaatsvindt en plaatselijk maatregelen in de waterhuishouding worden genomen. Voor uitbreiding oppervlakte in beboste delen is omvormingsbeheer noodzakelijk.

Conclusie: Het habitattype komt met een kleine oppervlakte goed ontwikkeld voor en er zijn potenties voor verbetering kwaliteit en uitbreiding oppervlakte.

H91E0: Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Dit habitattype is niet beoordeeld door een inperking van uit te werken habitattypen bij Natura 2000-gebieden in landschapstype Rivierengebied.

Knelpunten

(codes corresponderen met de codering van de knelpunten in tabel 3 - bijlage)

Omgang met knelpunten en maatregelen

De verandering van milieu-omstandigheden kan door één of meerdere knelpunten worden veroorzaakt. Een knelpunt bestaat uit negatieve verandering van een milieuconditie gekoppeld aan een ingreep of oorzaak. Per knelpunt worden één of meerdere maatregelen aangegeven die nodig zijn om het knelpunt op te lossen. Zoveel mogelijk is getracht een heldere, één-op-één relatie weer te geven tussen knelpunt en maatregel. Bij knelpunten met een complexe oorzaak is dat echter niet mogelijk. Een knelpunt is dan aan meerdere maatregelen gekoppeld.

Voor het realiseren van de gebiedsdoelen voor habitattypen is het noodzakelijk om knelpunten op te lossen door uitvoering van de maatregelen. Welke van de geconstateerde knelpunten, de mate waarin de knelpunten worden opgelost en welke maatregelen daarvoor precies worden uitgevoerd zijn aspecten die in de Natura 2000 beheersplannen nader moeten worden uitgewerkt. Verbeterdoelen (verbeteren verspreiding, uitbreiding oppervlakte, verbetering kwaliteit) worden binnen het gebied in omvang, ruimte en tijd nader uitgewerkt. Ook moeten in veel gevallen de dimensies van maatregelen en hun exacte effect op herstel van habitattypen nader worden uitgewerkt. Wanneer meerdere knelpunten spelen en meerdere maatregelen mogelijk zijn voor het oplossen van knelpunten hoeven niet altijd perse alle genoemde maatregelen te worden uitgevoerd voor het realiseren van de habitatdoelen. In die gevallen geeft de analyse een palet van maatregelen waaruit kan worden gekozen. Een belangrijk aspect dat in de beheersplannen ook moet worden uitgewerkt is de volgorde van maatregelen. Bepaalde maatregelen hebben pas zin als andere eerst worden uitgevoerd.

Natuurlijke dynamiek waterregime

- a) **Verlaging grondwaterstand door ontwatering polders grenzend aan Natura 2000-gebied.** Binnendijkse schraallanden met habitatype H7230 kalkmoerassen zijn verdroogd door een te laag peil in aangrenzende polderpercelen.

Goed beheer

- b) **Struweelvorming door weinig of onregelmatig maaibeheer.** Plaatselijk is struweelvorming opgetreden in percelen met habitatype H7230 kalkmoerassen.

Overig

- c) **Bos op potentiële locaties van habitatype H7230 kalkmoerassen.** Het oppervlak met habitatype H7230 kalkmoerassen is momenteel klein. Uitbreiding is mogelijk op geschikte locaties (wat betreft bodem en grondwaterstand) met broekbos.

Maatregelen

(nummers corresponderen met de nummering van de maatregelen in tabel 4 – bijlage)

- 1) **Verhogen polderpeilen op lokale schaal buiten Natura 2000-gebied.** Het peil verhogen in delen met sloten die reiken tot in de zandondergrond in percelen grenzend aan de schraallanden.
- 2) **Jaarlijks hooilandbeheer en struweelopslag verwijderen.** Jaarlijks hooilandbeheer voorkomt struweelvorming, eutrofiëring en zorgt voor een open vegetatiestructuur. Struweelopslag verwijderen op plaatsen waar dit heeft plaatsgevonden. Wellicht is extensieve nabeweidings ook geschikt voor het handhaven van een open structuur.
- 3) **Kappen bos en plaggen bodem.** Deze maatregel is noodzakelijk ten behoeve van uitbreiding van habitatype H7230 kalkmoerassen. Het moet worden uitgevoerd op locaties waar kalkrijk zand dagzoomt of ondiep onder maaiveld aanwezig is en met een zomergrondwaterstand dicht onder maaiveld. Plaggen is noodzakelijk voor het verwijderen van de voedselrijke humeuze toplaag. De maatregel moet zoveel mogelijk locaties met een goede kwaliteit van habitatype H91E0 vochtige alluviale bossen ontzien. De oppervlakte van dit laatste habitatype mag afnemen ten gunste van habitatype H7230 kalkmoerassen.

Dekking van maatregelen

Bij elke maatregel wordt aangegeven in hoeverre deze gedekt wordt met een plan of project waarover betrokken partijen overeenstemming hebben bereikt (bij maatregelen in natuurreservaat door beheerder, bij maatregel buiten natuurreservaat bestuurlijk akkoord van meerdere partijen). Ideeën en plannen zonder zo'n accordering gelden niet als dekking voor een maatregel. In sommige gevallen zijn er wel plannen of maatregelen uitgevoerd maar lossen die een knelpunt niet of slechts gedeeltelijk op. Bij de toekenning van de mate van dekking is daarom een inschatting gemaakt in hoeverre een plan een knelpunt oplost. Vanwege de korte looptijd van de kansen- en knelpuntenanalyse was het niet mogelijk om alle relevante informatie over plannen en beheermaatregelen te achterhalen. Over de dekking van maatregelen is daardoor op dit moment nog veel onbekend. Verder geldt dat in de loop der tijd de dekking van maatregelen snel kan veranderen. De huidige voorkanten geven wat betreft dekking een overzicht op basis van geactualiseerde informatie uit de inspraakronde van begin 2006 aangevuld met informatie die naderhand nog is opgevangen.

Prioritering

(zie tabel 3 en 4 - bijlage)

Maatregelen in de waterhuishouding en beheer ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit en uitbreiding van de oppervlakte op bestaande schraallandlocaties met habitatype H7230 kalkmoerassen hebben hoge prioriteit (maatregelen 1 en 2). Deze maatregelen zijn noodzakelijk voor de instandhouding van populaties van de aanwezige kalkmoerassoorten. Maatregelen voor uitbreiding van dit habitatype op locaties met bos hebben een matige prioriteit.

Kennislacunes

De volgende kennislacunes zijn geconstateerd:

- Welke percelen hebben een hoge potentie voor uitbreiding van habitatype H7230 kalkmoerassen door omvorming vanuit bos?
- In welke delen grenzend aan het Natura 2000 gebied is verhoging van het slootpeil ten behoeve van habitatype H7230 kalkmoerassen noodzakelijk?

Geraadpleegde bronnen

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in 2005 en is bijgewerkt in 2006 en 2007. De analyse is gebaseerd op informatie uit makkelijk toegankelijke bronnen en aangevuld met informatie van beheerders.

- Aelmans, F.G. (1976). Grondwaterkaart van Nederland. Inventarisatierapport 38 Oost (Gorinchem). Dienst Grondwaterverkenning TNO.
- Harbers, P. (1981). Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 38 Oost Gorinchem. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Jakink, M.H. & D. Kerkhof (1999). Excursieverslag PKN-excursie Linge, Diefdijk, Autena. Manuscript.
- Jongman, M. (2004). Vegetatiekartering Nieuwe Zuiderlingedijk, Buren & Waarden bij Beusichem. Rapportnummer EGG-mj 520a. SBB regio Gelderland en EGG consult Jongman ecologisch advies, Groningen.
- Streefkerk, J. (2005). EKW-VHR: Grondwaterafhankelijke habitatgebieden op landschapsschaal op orde? (concept april 2005). Staatsbosbeheer.
- Weeda, E.J., J.H.J. Schaminée & L.van Duuren (2005). Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland deel 4, Bossen struwelen en ruigten. KNNV uitgeverij Utrecht.
- Jalink, M.H. (2006). Vegetatieopnamen.

Bijlagen

Tabel 3: Knelpunten in relatie tot habitattypen. Betekenis van de kleuren en symbolen staat in tabel 5 en wordt in de 'Toelichting en legenda' nader toegelicht. De nummers in de kolom 'Maatregelen om knelpunt op te lossen' verwijzen naar maatregelen in tabel 4.

Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid (70)	Habitattypen						
	6430A	7230	91E0				
Kwaliteit actueel							
Kwaliteit ecologische potentie							
Sense of urgency (landelijke kernopgave)							
Knelpunt	Ernst knelpunt			Prioriteit	Inspanning	Maatregel	Dekking
<i>Natuurlijke dynamiek waterregime</i>							
a) Verlaging grondwaterstand door ontwatering polders grenzend aan Natura 2000-gebied		!!		●	■	1	?
<i>Goed beheer</i>							
b) Struweelvorming door weinig of onregelmatig maaibeheer		!!		●	■	2	?
c) Bos op potentiële locaties van habitattype H7230 kalkmoerassen		!!		●	■	2,3	?

Tabel 4: Overzicht van maatregelen voor het oplossen van knelpunten.

Maatregel om knelpunt op te lossen	Dekking maatregel door bestaande plannen	
1) Verhogen polderpeilen op lokale schaal buiten Natura 2000-gebied	?	
2) Jaarlijks hooilandbeheer en struweelopslag verwijderen	?	
3) Kappen bos en plaggen bodem	?	

Tabel 5: Legenda bij tabel 3 en 4.

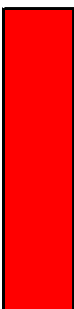
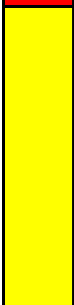
Kwaliteit van habitatype

	Habitatype goed ontwikkeld aanwezig
	Habitatype matig ontwikkeld aanwezig
	Habitatype afwezig en potenties voor ontwikkeling
	Habitatype afwezig en geen potenties voor ontwikkeling
	Habitatype deels goed en deels matig ontwikkeld aanwezig
	Habitatype goed ontwikkeld aanwezig; tevens potenties voor uitbreiding
	Habitatype matig ontwikkeld aanwezig; tevens potenties voor uitbreiding
	Kwaliteit onzeker of onbekend

Sense of urgency (vanuit kernopgave Natura 2000)

	Beheeropgave: op korte termijn is een beheeropgave benodigd ten aanzien van de kernopgave waarvan het habitatype onderdeel is, anders verandert de situatie tussen nu en 10 jaar onherstelbaar
	Wateropgave: op korte termijn is een wateropgave benodigd ten aanzien van de kernopgave waarvan het habitatype onderdeel is, anders verandert de situatie tussen nu en 10 jaar onherstelbaar

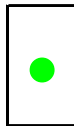
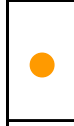
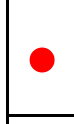
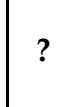
Ernst knelpunt

	Groot: <ul style="list-style-type: none"> • habitatype is afwezig, of • verdwijnt/ zal verdwijnen, of • oppervlakte/ kwaliteit neemt sterk af/ zal sterk afnemen, of • mogelijkheden voor uitbreiding sterk beperkt, of • mogelijkheden voor verbetering kwaliteit sterk beperkt
	Klein: <ul style="list-style-type: none"> • goede kwaliteit is beperkt aanwezig of kwaliteit gaat langzaam achteruit, of • beperkt voorkomen habitattypen of kwaliteit in klein deel van Natura 2000-gebied, of • oppervlakte/ kwaliteit neemt weinig af, of • mogelijkheden voor uitbreiding weinig beperkt, of • mogelijkheden voor verbetering kwaliteit weinig beperkt

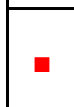
Zekerheid inschatting knelpunt

	Zeker aanwezig: abiotische en vegetatiekundige gegevens duiden op hetzelfde knelpunt
	Waarschijnlijk aanwezig: abiotische of vegetatiekundige gegevens duiden op het knelpunt
	Onduidelijk of knelpunt optreedt of hoe groot het is

Prioriteit oplossen knelpunt

	Laag: zonder oplossing kleine afwijking van instandhoudingsdoel of weinig vermindering van herstel potentie
	Matig: zonder oplossing enig verlies van typische plantensoorten van instandhoudingsdoel of matig verlies van herstel potentie
	Groot: zonder oplossing onherroepelijk verlies van typische plantensoorten van instandhoudingsdoel of sterke vermindering van herstel potentie
	Onbekend: als de zekerheid van een knelpunt is geclassificeerd als 'onduidelijk of knelpunt optreedt of hoe groot het is'

Benodigde inspanning om knelpunt op te lossen

	Klein: vergt binnen Natura 2000-gebied aanpassingen van inrichting of beheer
	Groot: vergt buiten Natura 2000-gebied functieverandering of -beperking op lokale schaal
	Zeer groot: vergt wijziging dure infrastructuur of buiten Natura 2000-gebied inspanning op landschapsschaal

Dekking maatregel door bestaande plannen

	Volledig gedekt
	Gedeeltelijk gedekt
	Niet of nauwelijks gedekt
	Niet gedekt en noodzaak moet onderzocht worden
	Dekking onduidelijk
	Maatregel uitgevoerd
	Maatregel in uitvoering
	Maatregel bestuurlijk akkoord en uitvoering gepland
	Maatregel bestuurlijk akkoord/uitvoering <i>niet</i> gepland

Overig

	Niet uitgewerkt
---	-----------------

Colofon

Project

Knelpunten- en kansanalyse Natura 2000-gebieden

Opdrachtgever

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Directie Natuur

Redactie en uitgave

Kiwa Water Research, Nieuwegein

Uitvoering onderzoek

Kiwa Water Research & EGG-consult

Projectnummer Kiwa Water Research

30.7047.050

Bronvermelding

Kiwa Water Research & EGG (2007). Knelpunten- en kansanalyse Natura 2000-gebieden. Kiwa Water Research, Nieuwegein/ EGG, Groningen.

Informatie en vragen

Camiel Aggenbach, Kiwa Water Research (030-60 69 553)
Mark Jalink, Kiwa Water Research (030-60 69 586)
Email: Natura2000@kiwa.nl